

> Γράφει ο φιλόλογος Φώτης Δημητρόπουλος για το βιβλίο του Θ. Καλατζή

Λαϊκή έκφραση σε παραδοσιακές επιγραφές

Ο κ. Φώτης Δημητρόπουλος

Ένα ξεχωριστό βιβλίο που ίσως για πολλούς πέρασε απαρατήρητο, ολιγοσέλιδο (μόλις 77 σελίδες) αλλά μεστό με κρυμμένες πολλές ιστορίες σε κάθε του σελίδα, πρωτότυπο και ευχάριστα αναγνώσιμο, είναι το βιβλίο του Θανάση Καλατζή με τίτλο «Παραδοσιακοί Διακριτικοί Τίτλοι». Ο Θ. Καλατζής φιλόλογος στη Μέση Εκπαίδευση, είναι ασφαλώς από τους δασκάλους εκείνους που δεν περιορίστηκαν στο διδακτικό τους έργο αποκλειστικά. Περιπετειώδης αλλά και ταυτόχρονα αθόρυβος από τη φύση του, περιηγήθηκε πολλές περιοχές της χώρας μας ως καταγραφέας και φωτογράφος των παραδοσιακών επιγραφών διαφόρων καταστημάτων με σκοπό να παρουσιάσει τη φθίνουσα -δυστυχώς- μορφή παραδοσιακής έκφρασης πολλών επαγγελματιών, έτσι όπως φαίνεται στις ταμπέλες των καταστημάτων τους.

Κίνητρό του η αγάπη του για την ιδιαίτερη αυτή μορφή λαϊκής τέχνης και έκφρασης και ελπίδα του, η μελέτη του να αποτελέσει αφορμή για ευαισθητοποίηση και διάσωση του ξεχωριστού αυτού λαογραφικού υλικού. Και νομίζω ότι δειλά-δειλά δικαιώνεται γιατί η όρασή μας -και όχι μόνο- έχει κουραστεί και κορεσθεί από τον αδιάκοπο βομβαρδισμό των πλουσιοπάροχα φωτιζόμενων τεράσιων επιγραφών σε καταστήματα, πλατείες και δρόμους. Ήδη σε αρκετούς δρόμους, ιδιαίτερα συνοικιακούς, μικρές

και παραδοσιακές γειτονιές (και σε πολλές πόλεις μάλιστα) το μάτι μας συχνά πέφτει και απολαμβάνει παλιούς και γουστόζικους τίτλους, και νιώθει μπορώ να πω την ευχαρίστηση της ιδιαίτερης γοητείας τους.

Στο βιβλίο του Θ. Καλατζή έχουν καταγραφεί 500 τίτλοι σε πίνακες κατά θέματα (επιγραφές με γεωγραφικούς ή θαλασσινούς όρους, επαινετικές, οικγενειακές, ονομάτων, περιβάλλοντος, συναθροίσεων, «δανικών κλι) με το ονοματεπώνυμό του καταστηματούχου, την κατηγορία του καταστήματος καθώς και την πόλη και το νομό που βρίσκονται. Παραθέτω μερικούς χαρακτηρισμούς: Ουζοπωλείον «η Σφηκοφωλιά», Κρεοπωλείον «Η Ειλικρίνεα», Καφεκοπτείον «Η Βραζιλιάνα», καφέ - ψιστοριά «Το Ξερόμερον», «Κουρείον της Σεβίλλης», Σιδουρουργείον «Ο Ήφαιστος», Είδη Καπνιστού «Ο Μπάμπης», Ψιστοριά «Ο Τσέλιγκας», Πρακτορείο προ-πο «Χρυσωρυχείο», Εμποροραφείον «Η Κομπότσης», Μανάβικο «Ο Μπαξές», Νεωτερισμοί «Η φθίνεα», Ταβέρνα «Το Στέκι», Ψαράδικο «Αλυκές», Καφενείον «Τα 7 αδέρφια» κτλ, κτλ.

Ο συγγραφέας που πολλές φορές όπως γράφει αντιμετώπιστηκε με καχυποψία από τους ιδιοκίτες όταν προσπάθησε να φωτογραφίσει τις ταμπέλες, (θεωρήθηκε μάλιστα εφοριακός, αστυνομικός, τρομοκράτης κλπ) ταξινομεί θαυμάσια το υλικό του, παραθέτει στατιστικά στοιχεία εξάγει αρκετά συμπεράσματα (πολλά ήδη

υπάρχουν στην εμπειριστατωμένη εισαγωγή του) και εμπλουτίζει τη μελέτη του με αρκετές φωτογραφίες επιγραφών.

Ο αναγνώστης, όχι μόνο ασφαλώς ο ενδιαφερόμενος να διακοσμήσει το κατάστημά του, θα μάθει πολλά για τα μυστικά της παραδοσιακής ταμπέλας: για τη διακόσμησή της, για τη γλώσσα της, για την προσπάθεια

προβολής του κάθε προϊόντος, για την αισθητική, τον αυθορμητισμό, το μεράκι, το γούστο και τις σχέσεις του ιδιοκτήτη με τον τόπο του, τα προϊόντα του, την αγορά και άλλα πολλά.

Έχω τη γνώμη ότι ιδιαίτερα σήμερα που στα εμπορικά κέντρα των σύγχρονων μεγαλουπόλεων κυριαρχεί, όχι μόνον στις ταμπέλες βέβαια, το πλαστικό, η πολυπλοκότητα του φωτισμού και η πολλές φορές κακόγουστη ξενόγλωσση προβολή καταστημάτων, προϊόντων και υπηρεσιών το βιβλίο του Θ. Καλατζή, το οποίο περιλαμβάνει και μερικές φωτογραφίες επιγραφών δεν είναι απλώς μια ρομαντική αναπόληση και νοσταλγία μιας τεχνικής επιγραφών που χάνεται. Μπορεί κάλλιστα, όχι μόνο να αποτελέσει κίνητρο για περαιτέρω έρευνα και φωτογράφιση τέτοιων επιγραφών αλλά και για μελέτη κοινωνιολογική οικονομική και φυσικά λαογραφική του κόσμου της αγοράς, συγκριτικές μελέτες για τη διαφήμιση και την προώθηση των προϊόντων ή επί το νεοελληνικότερον marketing και promotion.

